

[Hans Schmidt.]

den nøje afbalancering af den partimæssige stilling i det høje ting, som jeg ikke vil undlade at nævne, fordi det i givet fald kan medføre såkaldt „dødt løb“, og fordi jeg da må være forpligtet til ud fra et parlamentarisk ansvar at stemme for regeringens forslag under visse forudsætninger.

Jeg går ud fra, at det ikke er nogen tilfældighed, at folketingets mandattal er et ulige tal, nemlig 179, og at et ulige tal er valgt netop for at undgå en situation som denne, hvor alt kan stå lige, når slesvigsk partis mandat undtages. Der kan med andre ord opstå en situation, hvor parlamentarismen ikke kan fungere rent teknisk-talmæssigt, når slesvigsk parti afholder sig fra at stemme. Bortset fra tilfældigheder kan det f. eks. være tilfældet, når regeringen fremsætter et forslag, som den samlede opposition af en eller anden grund ikke kan medvirke til, men hvor situationen er en sådan, at regeringens fald ikke ønskes. I en sådan eller i en lignende situation er jeg rede til, i forståelse med oppositionen og ud fra et parlamentarisk ansvar, at stemme for regeringens forslag, forudsat selvfølgelig, at selve lovforslaget ikke ligefrem er i modstrid med mit eget partis interesse.

Det kan synes noget teoretisk, men dette valgs resultater siger jo så tydeligt, at det uventede kan ske, og da er det bedst, når det på forhånd står klart, hvor jeg er at finde.

Men det er altså min opfattelse, at den principielle holdning ikke må svigtes i en situation, som ved en mere overfladisk betragtning måske kunne friste til at smage magtens sødme eller friste til et forsøg på at slå en handel af, som det i øvrigt ville være urealistisk at tage i betragtning. Denne holdning må være ufravigelig, ellers forlader slesvigsk parti sit faste ståsted, som er den forbindelse funktion. Dermed er dog ikke sagt, at vi afholder os fra al indenrigspolitik. Tværtimod har vi fra første færd forbeholdt os retten til efter evne at deltage i den almindelige lovgivning i den udstrækning, af-

viklingen af efterkrigsproblemerne vil tillade, både hvad arbejde og atmosfære angår.

Endelig er der endnu et moment, som jeg på møderne har anført til belysning af vor situation. Selv om det ligger lidt langt ude, har jeg set det refereret, og derfor skal det ikke forties her. Jeg har sagt det sådan, at vi i givet fald nok kan styrte en regering, men vi skal ikke gøre det, fordi vi ikke kan deltage i dannelsen af en ny regering, og så har jeg tilføjet, at så langt er vi ikke nået med et nyt Europa, underforstået et dansk-tysk arbejdsfællesskab for Nordslesvig.

Om det så kan komme på tale i en fjern fremtid, er noget usikkert, for selv om forholdet mellem dansk og tysk skulle undergå en så stærk forvandling, at der heri ikke lå nogen hindring, så er det ikke sikkert, at den forbindelse funktion kan forenes med et sådant engagement, hvis det da ikke er sådan, at min grønlandske kollega, den højtærede minister for Grønlands eksempel skulle vise sig at være en forskole i så henseende.

Men spøg til side: en nøgtern bedømmelse af slesvigsk partis fremtid kan på grundlag af valgtallene nok lede tanken i en helt anden og modsat retning. Små 300 stemmer færre, og slesvigsk parti havde været, ikke ude af spillet, for det deltager vi ikke i, men ude af funktion. Jeg siger dog vist heller ikke for meget, når jeg konstaterer, at det ville være sket allerede ved dette valg, hvis den ny vej, vi er slået ind på, og det mål, vi har sat os, ikke var blevet fastholdt.

For denne opfattelse kan der anføres to argumenter. For det første er det sådan, at mindretallenes — det samme forhold gælder nemlig også for det danske mindretal i Sydslesvig — tab af vælgere ved død og udvandring fra landsdelen ikke kan opvejes ved en ny tilgang af vælgere ud af det, vi kalder den folkelige opbygning, som er fællesbetegnelsen for alle kulturelle institutioner. Det er ikke muligt, og hvis mindretallenes fremtid alene bedømmes ud fra dette, er det ganske klart, at deres dage som faktor i grænselandet ville være talt. Men